Servis Ortam? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Servis Ortam? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30122

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Servis Ortam? Ölçe?i (SOÖ), Bozkurt-Do?an (1998) taraf?ndan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkçe'ye uyarlama çal??mas? gerçekle?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle klinik veya tedavi ortamlar?ndaki sosyal ve psikolojik atmosferin alg?lanan niteliklerini ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, toplam 100 maddeden ve 10 farkl? alt boyuttan olu?maktad?r. Derecelendirme format? **Do?ru-Yanl??** ?eklinde ikili bir yap?dad?r. Ölçe?in temel amac?, bir hizmet ortam?n?n kat?l?mc?l?k, destek, düzen ve kontrol gibi kritik boyutlarda nas?l alg?land???n? hem çal??anlar hem de hastalar perspektifinden de?erlendirmektir.

Anahtar Kelimeler

Servis Ortam? Ölçe?i, Uyarlama, Servis Ortam?, Psikolojik Atmosfer, Klinik De?erlendirme, Güvenirlik, Geçerlik, 100 Madde.

Yazarlar

S. Bozkurt-Do?an (Uyarlayan).

Amaç

Servis Ortam? Ölçe?i'nin (SOÖ) temel amac?, bir hizmet sunulan ortam?n (örne?in, psikiyatri servisi veya rehabilitasyon merkezi) sosyal ve örgütsel özelliklerini sistematik olarak de?erlendirmektir. Ölçek, bu ortamlar?n hastalar ve çal??anlar taraf?ndan nas?l deneyimlendi?ini ve alg?land???n? ortaya koyarak, ortam?n iyile?tirilmesine yönelik müdahaleler için temel veriler sa?lamay? hedefler.

Ölçek, ortam?n kat?l?mc?l?k düzeyinden, destekleyici yap?s?na, spontan davran??lara izin verme derecesinden, düzen ve organizasyon kalitesine kadar geni? bir yelpazede de?erlendirme yapar. Bu sayede, ortam?n terapötik potansiyelini veya stres faktörlerini belirlemek mümkün hale gelmektedir.

Yap?

Servis Ortam? Ölçe?i, hizmet ortam?n?n alg?lanan kalitesini ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, her biri 10 maddeden olu?an toplam 10 alt boyuta ayr?lm??t?r. Bu alt boyutlar, ortam?n sosyal ili?kiler, ki?isel geli?im potansiyeli ve sistem bak?m/sistem de?i?ikli?i boyutlar?n? kapsamaktad?r.

Ölçe?i olu?turan 10 temel yap?sal boyut ?unlard?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kat?l?m: Servisin canl?l?k ve hareketlilik düzeyi.
Destek: Bireylerin (hastalar?n) birbirlerine sa?lad??? yard?m ve dayan??ma düzeyi.
Spontanl?k: Tedavi program?n?n esnekli?i ve de?i?ime aç?kl???.
Otonomi: Bireylerin (hastalar?n) ki?isel seçim ve özgürlük derecesi.
Pratik Yönelim: Serviste yeni tedavi yöntemlerinin denenme s?kl??? ve uygulama odakl?l?k.
Ki?isel Sorun Yönelimi: Ki?isel sorunlar hakk?nda aç?kça konu?ma ve payla??m ortam?n?n varl???.
Öfke ve Sald?rganl?k: Çat??ma ve tart??ma s?kl???.
Düzen ve Organizasyon: Tedavi program?n?n yap?land?r?lm?? ve iyi düzenlenmi? olma derecesi.
Program?n Aç?kl???: Programda sorumluluklar?n ve kurallar?n netli?i.
Çal??anlar?n Kontrolü: Servis kurallar?n? ihlal edenlerin cezaland?r?lmas? ve çal??anlar?n otorite düzeyi.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Bozkurt-Do?an (1998) taraf?ndan **Klasik Test Kuram?** (KTT) çerçevesinde madde analizine odaklan?larak yürütülmü?tür. Her alt ölçekteki maddeler, ayr? ayr? analizlere tabi tutulmu?tur.

Yap?lan madde analizleri kapsam?nda, madde ç?kar?ld???nda ölçek ortalamalar? ve varyanslar?, madde-toplam puan korelasyonlar? ve Cronbach Alfa iç tutarl?k katsay?lar? hesaplanm??t?r. Madde-toplam puan korelasyonunun .30'un üzerinde olmas? ve/veya madde ç?kar?ld???nda ölçek alfa de?erinin dü?mesi, maddenin yüksek ay?rt edicili?e sahip oldu?unu göstermekte ve bu durum ölçe?in iç tutarl?l??a dayal? geçerli?ini desteklemektedir. Tersi durumda (dü?ük korelasyon ve alfa art???), maddenin ay?rt edicili?inin dü?ük oldu?u kabul edilmi?tir.

Güvenirlik

Servis Ortam? Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, hem çal??anlar hem de hastalar için alt ölçek düzeyinde iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilmi?tir. Güvenirlik katsay?lar?nda, baz? alt ölçeklerde kabul edilebilir düzeyler gözlemlenirken, baz?lar?nda oldukça dü?ük de?erler kaydedilmi?tir.

Çal??anlar ?çin Güvenirlik Katsay?lar?: Alt ölçek güvenirlik katsay?lar? .14 ile .77 aras?nda de?i?im göstermi?tir. En yüksek de?er Düzen ve Organizasyon (DO) alt boyutu için (.77) bulunurken, en dü?ük de?er Çal??anlar?n Kontrolü (ÇK) alt boyutu için (.14) belirlenmi?tir. Di?er önemli alt boyutlar: Kat?l?m (KA) .67, Destek (DE) .44, Spontanl?k (SP) .47, Otonomi (OT) .40, Pratik Yönelim (PY) .59, Ki?isel Sorun Yönelimi (KYS) .45, Öfke ve Sald?rganl?k (ÖS) .30, Program?n Aç?kl??? (PA) .52.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Hastalar ?çin Güvenirlik Katsay?lar?: Hastalar?n alt ölçek güvenirlik katsay?lar? .01 ile .72 aras?nda de?i?mi?tir. En yüksek de?er yine Düzen ve Organizasyon (DO) alt boyutu (.72) ve Kat?l?m (KA) alt boyutu (.70) için bulunmu?tur. En dü?ük de?erler ise Otonomi (OT) alt boyutu (.01) ve Çal??anlar?n Kontrolü (ÇK) alt boyutu (.12) için rapor edilmi?tir. Di?er önemli alt boyutlar: Destek (DE) .66, Spontanl?k (SP) .28, Pratik Yönelim (PY) .59, Ki?isel Sorun Yönelimi (KYS) .49, Öfke ve Sald?rganl?k (ÖS) .15, Program?n Aç?kl??? (PA) .63.

Faktör Analizi

Sunulan kaynak materyalde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla geleneksel Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA/AFA) uyguland???na dair do?rudan bir bilgi bulunmamaktad?r. Ölçek geçerli?i, bunun yerine, Klasik Test Kuram? (KTT) prensiplerine dayal? **madde analizi** yöntemleri kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Bu yakla??m, her bir alt ölçe?in iç tutarl?l???n? ve maddelerin toplam puanla korelasyonunu incelemeye odaklanm??t?r.

Madde analizinin sonuçlar?, maddelerin alt ölçek içinde yeterli düzeyde ay?rt edicili?e sahip olup olmad???n? belirlemeye yönelik güçlü kan?tlar sunmu?tur, ancak ölçe?in 10 boyutlu teorik yap?s?n?n ampirik olarak ne ölçüde do?ruland??? hakk?nda ek faktör analizi verisi gerekmektedir.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 10 alt boyut, toplam 100 madde.

Derecelendirme: Do?ru-Yanl?? (?kili derecelendirme)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Klinik veya hizmet ortamlar?nda bulunan hastalar ve çal??anlar.

Age Group: Yeti?kinler (Implied by context of clinical service environment).

Population Details: Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü kapsam?nda yürütülen yüksek lisans tezi çal??mas?. Spesifik örneklem büyüklü?ü ve özellikleri kaynakta detayl? belirtilmemi?tir.

Test Methodology: Madde analizi ve iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa) hesaplamalar?.

Anahtar Kelimeler

Servis Ortam?, Hastane Ortam?, Psikometrik Ölçek, ?ç Tutarl?l?k, Cronbach Alfa, Klinik Yönetim, Geçerlik.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?il.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?il.

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve ücretlendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir. Kullan?m için orijinal adaptasyon çal??mas?na (Bozkurt-Do?an, 1998) ba?vurulmas? önerilir.

Test Y?l? (Adaptasyon): 1998.

Kaynaklar

Bozkurt- Do?an, S. (1998). *Servis Ortam? Ölçe?i (SOÖ) geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Tez Merkezi Linki: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: servis-ortami-olcegi-toad.pdf

Servis Ortam? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kat?l?m (10 m): Bu servis canl? ve hareketlidir.
Destek (10 m): Burada hastalar birbirlerine çok az yard?m ederler.
Spontanl?k (10 m): Bu tedavi program? her zaman ayn?d?r de?i?mez.
Otonomi (10 m): Burada hastalar istedikleri gibi giyinebilir.
Pratik Yönelim (10 m): Bu serviste s?k s?k yeni tedavi yöntemleri denenir.
Ki?isel Sorun Yönelimi (10 m): Burada ki?isel sorunlar hakk?nda aç?kça konu?ulur.
Öfke ve Sald?rganl?k (10 m): Bu tedavi program?nda hastalar nadiren tart???rlar.
Düzen ve Organizasyon (10 m): Bu tedavi program? çok iyi düzenlenmi?tir.
Program?n Aç?kl??? (10 m): Bu programda herkes kimin sorumlu oldu?unu bilir.
Çal??anlar?n Kontrolü (10 m): Servisin kurallar?n? bozan hastalar cezaland?r?l?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM